

Trag Biljke NEDELJNIK #084 - Manji broj puževa u trećoj sezoni perma modela

Datum: 25. Maj

Čovek priča sa mnom.

Doleti mu na rame insekt.

Udari ga dlanom i ubije.

Tek tako, ne trepnuvši oduzme život.

Nastavi da priča kao da se ništa nije desilo.

Upitah ga: jesi li svestan da si upravo ubio?

Tu smo gde jesmo sa svim svojim potomstvom jer smo TO ŠTO JESMO. Sebični antropocentrici!

Šta vas sve očekuje u ovom Nedeljniku?:

Motivciona bio bašta kao tranzicija usled klimatskih promena

Nadin kutak

Biljke koje će za 30 do 40 dana od setve biti na vašem stolu

Još uvek imate vremena da posejete vigne

Aktuelna tema – cvetanje lukova

Šira upotreba mladog crnog luka

Manji broj puževa u trećoj sezoni perma modela

Podsetnik na rokove

Obaveštenje o novim ponudama

Ako se osvrnemo oko sebe, analiziramo svoju svakodnevnicu videćemo da današnje generacije žive mnogo lagodnije od svih prethodnih generacija. Ne moramo da izađemo iz stana da bismo zaradili, platili račune, kupili hranu.

Ne moramo u restorane jer oni hranu donose nama. Ni u bioskope ne idemo jer imamo pristup svim aplikacijama gde su filmovi dostupni. Biblioteke su nam na telefonima, lap topu, aplikacijama. Ja sam možda poslednja generacija koja je vrata u marketu otvarala sama. Ubačena nam je veštačka inteligencija koja daje sve informacije odmah. Umesto nas piše romane, radi diplomske, kreira nacрте. Ne moraš da učiš jer dobijaš sve na gotovo samo je potrebno da znaš kako da tražiš. Na prvi pogled celi sistem nam pomaže da uštedimo vreme, da živimo ugodnije, da imamo vremena za svoju porodicu ali nikada više nismo bili umorni, depresivni, anksiozni, udaljeni od porodičnih vrednosti. Današnji čovek rapidno propada. I ni svesni nismo da celi sistem “kupuje ljude komforom”.

Mozak je stalno izložen informacijama.

Još uvek ne znamo koji će biti rezultati globalnog projekta koji je trenutno u procesu implementacije. Znamo da smo u njemu.

Notifikacije na sve strane, mozak koji stalno prima signale, nemir koji nam to sve izaziva se rešavaju samo na jednom mestu - u bašti.

Bašta nije neophodna samo zbog kontrole hrane koju jedemo, kao ušteda novca (jer ima tu puno ulaganja) već kao jedina zona u kojoj čovek živi fokus i u direktnom je kontaktu sa prirodom. Sat vremena bašte dnevno je terapija koju bih svima savetovala jer se mozak smiruje, čula prizemljuju, vraća nam se fokus i osećamo kako nam se energija celog bića menja.

Moj radni dan traje i 15 sati. Radim naporno, fizički i mentalno. U mom danu ne postoji prazan prostor i svaki je trenutak unapred isplaniran. S obzirom da radim s puno ljudi, a učionice rade 5 dana nedeljno od 8 do 20 h dobijam puno notifikacija, informacija i razmena energija. Ono što mi pomaže da izađem iz stresa je bašta. U baštu ne nosim telefon, ne slušam muziku, ne razmišljam o planovima već samo živim trenutak. Hteli ili ne biljke nas vezuju za taj trenutak. Nakon pola sata osećam kako se sa mene svlači stres, um postaje bistriji, raspoloženje bolje. Osećam fiziološku promenu usled rada u bašti.

Još uvek imate vremena da pokrenete baštu na balkonu, otvorenom polju jer i jedna gredica, jedna saksija imaju jednak terapijski učinak kao velika bašta. Sve je važno prilagoditi meri vlastitog života.

Prvi pokretač promene je zapitanost. Ja sam tu gde jesam jer sam sebi postavljala pitanja: da li ovakav život želiš sebi? Imamo mnogo veću moć nego što smo toga svesni.

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović, Nedeljko Ivanešić.

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 394 gradova.

Posmatranjem prirode puno učimo. A priroda je sve oko nas, svako biće, svaka klica, svaka kap... Navikli smo da prenosimo šablon "strahova" u sve sfere svog života. Ponekad mislim kako drugačije i ne umemo. Nismo naučili da verujemo jedni drugima, da u zenici onog drugog tražimo odraz sebe. Da suštinski volimo čoveka! Ja se nikada ne zaljubljujem u čoveka, već u njegovu odnos prema meni, prema drugom

čovjeku i iznad svega njegov odnos prema prirodi. Stepenn ekološke osvješćenosti je jednak duhovnom razvoju. Radeći na tlu čovek prosvetljava kanale svoje duše. Raste kao biće. Baštovanstvo je Tačka u kojoj se sve zaustavlja. Fokusira vas na sadašnjost. I to radi onog trenutka kada dodirujete tlo i biljke. Ukoliko tek pristupate baštovanstvu (kao viteškom redu) još uvek niste fokusirani. Plašite se neuspeha! Ne merite sebe na osnovu trenutnog stresa. Birajte biljke koje brzo rastu i naučićete puno o sebi. I životu!

Meni su odnosi u prirodi potpuno jasni. To je onaj osećaj poznavanja istine koju vidim na svojim dlanovima. Pričom o takvoj istini želim svima vama da olakšam kao zvezdopoznanac. Sve je uzročno - posledično i povezano. Priroda nudi rešenja u svakom trenutku. Moramo da naučimo da čitamo njena sazvučja, note koje ih opisuju. Biljke su mnogo jače, povezanije u sistem i međusobno nego što mi to znamo. Nauka samo jednim delom zalazi u sferu tih odnosa. Međusobno komuniciraju i žrtvuju se svrsishodno. Za tu svrhu su u bašti uvek izabrane jake (ne nužno izgledom) biljke.

Ja volim svakog biljnog podvižnika u mojoj bašti. Svaka biljka koja se nudi kao hrana drugoj vrsti predatora (jer u lancu ishrane sve je ubistvo i ujedno čin koji je opravdan opstankom) je podvižnik jer ostale biljke upozorava o vrsti predatora, jačini napada, sistemu odbrane i posledicama. Zato je vrlo važno da učimo o svetu oko sebe. Na mojoj večernjici raste jedna nežna Pepelnica. Nežna je izgledom, kao vez od svile. Prečesto se ona definiše kao bolest jer gljivica i jeste, ali je zapravo "glasnik" o stanju tla i samoj biljci. Ne dirajte je! Pozdravite je i zahvalite se. Pepelnica se ne tretira. Ona je znak pada imuniteta biljke i poremećaja kiselosti tla (u zavisnosti od potreba biljke). Takvu biljku je neophodno samo dohraniti i pomalčirati. Uobičajeno skakanja sa prskalicama i preparatima je besmisleno. Uspostavljanje odnosa sa jednom gljivicom, koja je jednako kao i vaše Kultivisane biljke deo vaše baštenske predstave, je važna poruka koju prenosite Univerzumu. Mi privlačimo ono što jesmo, onda ČOVEČE budi ljubav.

MOTIVACIONA BIO BAŠTA KAO TRANZICIJA USLED KLIMATSKIH PROMENA

Ne volim šablone posebno kada se na njihovo pominjanje već zgrću (da ne kažem peru) velike pare. Tako imamo mnogo projekata koji se bave klimatskim promenama. Ali i kada se o tome progovara imaš osećaj da su te promene negde daleko i da se to ne dešava nama. To je taj naš balkanski metalitet jer mi pevamo i dok ginemo, jel...

Kao neko ko posmatra prirodu i uz nju uči vidim da smo uveliko u oblaku klimatskih promena samo smo tvrd orah (voćka čudnovata) pa zube lomimo na sebi. Proces koji se tako vešto zove klimatska promena je zapravo proces tranzicije jer će opstati i preživeti oni koji uče nove veštine i oni koji posmatranjem prirode dolaze do novih rešenja.

Posvetila sam veliki deo svog života učeći ljude kako da se prilagode prirodi. Ljudi kada odu u prirodu pokušavaju nju da prilagode sebi. To ne fercera nikako. I tako je nastao edukativni poligon Trag Biljke.

Koja je razlika između svega što sam do sada videla u poljoprivredi i šire i Trag Biljke poligona?

Na platformi je ciklus života u sasvim drugom pravcu usmeren.

Sve poljoprivrede imaju rokove, dok na platformi ja te rokove pobijam. Retko kada postoji termin kasno je jer priroda je u tranziciji, i mi smo. Pratim je godinama i naučila sam da žongliram sa 12 loptica.

Na platformi se tokom proleća pripremamo za jesen i zimu. Proleće često prate predatori i neke kulture s mukom uzgajamo, dok je jesen blagodarna i dovoljno duga ako si mudar.

Akcentat je na kontinuiranoj berbi i učenju, mnogo se uči.

Cilj je doći spreman do zimske bašte koja hrani tokom cele zime.

Svaka gredica u Projektu bašte je zamišljena kao pun market. Cilj je doći na jedno mesto po sve što ti je neophodno. Trijada plodoređa je na svakoj gredici.

Perma modeli su kombinacija pet bioloških metoda i mudrosti akvaponije. Ovde se za razliku od drugih sličnih metoda biljke odmah sade u gnezda. PMovi su aktivni tek za tri nedelje, a za to vreme se obilno zalivaju na nedelju dana. Koren biljaka je u vazduhu i traga za hranom pa raste velikom brzinom. Zato su biljke u PMovima otporne, koren im je dug i jak i tada su spremne da izdrže ekstreme.

Baštovani s platforme su uveliko u berbi i pored obilnih kiša je smo u sistemu koji je tranzicija u oblaku klimatskih promena. Imam sto i jedan način da prevarim klimu.

Teško će biti ljudima koji ovo ne razumeju. Jako teško. Tlo je sve kiseliije, sterilno je jer iz vazduha nam dopire svašta. Zato je Trag Biljke u sistemu nadzemlja.

Platforma je tranzicija u oblaku klimatskih promena jer klimatske promene su obuhvatile svo naše tkivo. Samo je problem što mi pružamo otpor jer živimo u nekim prošlim vremenima.

I ovo nije reklama. Jedini sam mentor bez klonova i ne mogu da radim s puno ljudi. Samo retki ulaze na platformu, a ostaće oni koji daju doprinos cilju. A trenutno nas je 1250.

Ovo je podela radosti jer vidim svetlost cilja.

Pun mi je inboks reči HVALA.

I jednog dana o Motivacionom baštovanstvu učiće se u školama. Pričaće o meni kao o nekoj čudnoj zeni koja je pričala sa biljkama, a o našem Timu, našim pčelama radilicama kao o onim ljudima koji su sve ovo držali na svojim leđima.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Bijeli, sanjarski cvjetovi
U šumoru zlatnijeh pčela,
Sunce i raskošni svjetovi
I kristalni glasovi vrela!

I vrtovi, mirisâ puni,
U drhtavom, toplome zraku...
Gle! Cvijeće bašču nam kruni
U dugačkom, crvenom traku!

...

Dugo sam znala napamet čitavu „Proljetnu pjesmu“ Frana Galovića. S godinama su se iz memorije izgubile sve kitice osim prve koja mi je bila najljepša i često ju potihom šapćem ovih dana kad prolazim svojim vrtom, jer gotovo sve motive iz pjesme iz ovih stihova imam, osim vrele, ali njega nije teško zamisliti negdje u podnožju male uzvisine gdje završavaju voćnjak i livada.

Imala sam priliku upoznati se s njegovim stvaralaštvom još u nižim razredima osnovne škole kao članica literarne grupe „Mali pjesnici.“ U svom kratkom životu napisao je puno dojmljivih pjesama, a motivi su mu često bili zemlja, selo, priroda, nostalgija i prolaznost. Bio mi je inspiracija za moje prve pjesme koje su također bile posvećene mojoj najdražoj temi - prirodi.

I tako me put od dječjih pjesama o prirodi, godinama kasnije, doveo do proučavanja vrlo stvarnih vrtlarskih tema i brojnih običnih i neobičnih metoda uzgoja biljaka. Vrtlarstvo je širok svijet - od sasvim praktičnih metoda uzgoja do ideja koje ponekad djeluju gotovo mistično. Prava je šteta što se neki ljudi svjesno liše života s toliko svih njegovih divota (evo ga, rima! nema mi pomoći...).

U prošlom kutku sam na svom blogu, između ostalog, pisala o vrtlarenju po mjesečevom kalendaru, biodinamičkoj poljoprivredi, dala sam link gdje možete pročitati cijelu knjigu Marije Thun „Praktično vrtlarenje“ koja detaljno pojašnjava uzgoj biljaka po mjesečevom kalendaru, predložila sam vam neka gotova rješenja za zaštitu biljaka od puževa, dala recept kako radim sirup od bazge i kao uvijek, dodala tome koju crticu iz mog vrta i okućnice.

Ovog puta nastavljamo dalje s biodinamikom jer je to vrlo zanimljivo područje za sve nas prirodoljupce, duhovnjake i vrtlarske praktičare. Naravno, ne mogu u to ulaziti sasvim detaljno i opširno, a nije ni potrebno, jer su informacije relativno lako dostupne, pa mi je jednostavnije, a i korektnije uputiti vas na izvor ako vas je moje pisanje inspiriralo na dalje istraživanje.

Kad sam se upoznavala s područjem biodinamike, neke metode su me oduševile, dok sam neke s gnušanjem odbacila već na prvi spomen. Ovo zadnje se između ostalog odnosi na metodu protiv puževa - opisati ću detaljnije na blogu.

Kad smo već kod puževa, pošto je to sad vrlo aktualna problematika, za njih također imam nastavak na blogu i nadam se da ćete u njemu pronaći neka od rješenja koja će biti djelotvorna u vašem vrtu.

Drago mi je što ostavljate komentare na blogu, što dijelite moje linkove na Facebooku, Instagramu, Pinterestu..., naročito što ovo zadnje nisam nikad od vas tražila, ali očito da dobrim ljudima ne treba poticaj da budu dobri - oni su ljubavljivi i dobrotom cijeli protkani i samo se dobroti odazivlju na poziv.

Hvala vam, dobri ljudi ❤️

Link na blog: [Probaj ovako-blog Nadin-kutak-84](#)

Lijep pozdrav!

BILJKE KOJE ĆE ZA 30-40 DANA OD SETVE BITI HRANA NA VAŠEM STOLU

1) spanać - možete ga posejati odmah i nakon 40 dana imate berbu. Ono što ja radim je gusta setva spanaća i njegovo rezanje kao bebi kulturu. Možete ga sejati u saksiji i potrebna vam je četvrtasta, plitka saksija od 30 l da biste imali obilniju berbu. Spanać se čupa, ne bere se, pa iza njega možete odmah da posejete mahunarke.

2) rotkvice - najbrže pristižu, za 25 dana. Ja ih sejem u turnusima na 15 dana. Sejete ih odmah i čim nikne prva tura idete sa setvom nove. Tako obezbeđujete kontinuitete berbe. Uzgoj na balkonu je lak i potrebna vam je žardinjera. Kultura je otporna na mraz.

3) blitva - stalna kultura koja daje listove i dve godine. Sejete je odmah. Blitva se reže, a spanać se bere i to je velika razlika. Zauzima trajno saksiju ili mesto u bašti. Za 35-40 dana možete da režete prve bebi listove.

4) cvekla - setva odmah i spada u trajne kulture pa će vam zauzeti saksiju ili mesto u bašti do kraja sezone. Ono što vam cvekla daje za 40 dana od setve jesu njeni listovi. Poželjno je da režete lateralne listove kako biste pospešili rast ploda, a ti listovi vas mogu obilno hraniti tokom sezone.

5) lukovi - svi se mogu uzgajati i u saksijama, a vreme je da ih posadite odmah. U svaku saksiju u kojoj uzgajate neko cveće, a da pri tom ne tretirate cveće hemijom, možete da ubacite lukovice i da imate brzo hranu na stolu. Berba već nakon 40 dana.

6) rukola - setva odmah, a režete je već nakon 35 dana. Uzgoj na balkonu jednako uspešan kao i u bašti.

7) salate - sve salate dospevaju za berbu nakon 40 dana. Ono što ja radim je gusta setva koja mi omogućava bebi salatu već nakon 25 dana koju dobijam proređivanjem.

8) mikropovrće - uglavnom uzgajam kupusarice i režem ih kada formiraju treći list.

9) vlasac - iz semena brzo niče. Setva se radi odmah. Nakon mesec dana imate prvo rezanje. Savetujem vam da bokore već razvijenog vlasca donesete sebi iz prirode i posadite na balkonu.

10) mirođija - setva sada, berba listova već za mesec dana. Uzgoj na balkonu je lak.

Eto, mnogo je kultura za brzi prinos koje će vrlo brzo da nahrane vašu porodicu. Nisu zahtevne za uzgoj i spadaju u drugu kategoriju plodoreda. Pa šta čekate?

JOŠ UVEK IMATE VREMENA DA POSEJETE VIGNE

Svakoga dana berem pune korpe hrane. Jedan deo obavezno ide u kozmetiku jer tako hranim sebe preko najvećeg organa, a to je koža.

Uskoro kreće berba graška, krompira, tikvica. I sve sam uzgojila na vrlo lak način i u saradnji s prirodom.

Kada god držim u ruci beli luk koji sam samo dva puta malčirala nakon sadnje u perma modele setim se sebe i svojih prvih sezona baštovanstva. Sadila sam ga u zemlji, pa okopavala, zagrtala i na kraju je bilo najteže izvaditi ga jer u julu upeče zemlja.

Volela bih da mi je tada neko rekao da može i drugačije, lakše i smislenije.

Iako promovišem jednu drugačiju metodu u baštovanstvu, gde na jednom mestu objedinujem sve biološke metode, gde je najvažniji alat moje ruke, ja ovakvu metodu ne namećem vama.

Uzgoji čoveče vlastitu hranu onako kako ti je lakše, samo to radi bez upotrebe vetačkih đubriva i pesticida. Svako ima svoj način i svoje iskustvo i to je u redu sve dok nam je cilj očuvanje prirode.

Dosta su nas delili po veri, načinu ishrane, političkom opredeljenju jer je "zavadi pa vladaj" ključ vladanja nad vama.

Nemojte da se delimo po načinu uzgoja hrane jer je meni potpuno u redu da je neko navikao da okopava, a neko da malčira sve dok iz vaše bašte izlaze plodovi bez trunke hemije.

Na stranici iznosim iskustvo koje mi je olakšalo život. Otvorilo novi svet. Postala sam promena jer sam pristala na nju. Ali je iznad svega najvažnije da čoveka držimo u humanim vrednostima i da sam bira tempo kojim će se menjati.

Celi život branim ugrožene vrste, prvo životinje, pa biljke, a danas iznad svega ljude. Bez njih priroda se neće revitalizovati.

A vigne su divna biljna bića, mada jako svojehlava. Nekada se zainate pa dugo ne kreću s rastom. Ja znam za te njihove igre pa ih uvek strpljivo čekam. Spadaju u porodicu bobova, ali iako mahunarke zapravo jako vole da ih dobro nahranite kod setve. Treća su kategorija plodoreda ali spadaju u red gladnih azotofiksatora.

Nisam baš sigurna koliko volim da ih jedem jer ne volim ni mahune boba iako su specijalitet, ali volim da ih gledam. Pre svega njihov cvet. Cvet je jako ukusan, sladak, a cela biljka je jestiva sirova o čemu sam i pisala u Nedeljniku.

Kada je u pitanju kozmetika, Vigne su bogate proteinima, skrobom, vitaminima A, C, B, Fe, Ca.

Maska od vigni:

100g ploda

1 kašika meda

Plodove skuvajte u 200 ml vode pa ih procedite i stavite u blender. Dodajte kašiku meda i malo vode u kojima su se kuvale vigne kako biste dobili kompaktnu konzistenciju

Masku nanesite na lice 15 min. Maska je jestiva i jako ukusna.

Pravo pitanje je zašto biljka cveta?

Ona cveta zbog sebe ne zbog nas. Tako smo prisvojili sve delove biljaka, cvet, plod, stablo, krošnju pa mislimo da biljka cveta da bi nam ukrasila prizor, daje plod da bi nas nahranila, stablo joj je odlično da bi nam bila ogrev, resurs, dobra polica... a krošnju svojatamo zbog hlada.

Koliko onog JA je u ovoj rečenici?

Koliko pogrešnog je u ovoj rečenici?

Pa idemo redom: biljka cveta zbog sebe, da bi privukla oprašivače. Što je ovisnija od oprašivanja cvet joj je i lepši. Pratite koje biljke imaju neugledne cvetove i same ce vam reći da su samooprašive. Zapravo se tako ponašaju i ljudi.

Plod je inkubator semenima, stablo provodnik hrane, a krošnja velika kuhinja.

Lako je kada se sve posloži u skladu s prirodom.

A kada biljka cveta? Onda kada joj je vreme da ostavi potomstvo. Vreme procenjuje sama biljka i naše je da se uklopimo ili ne.

Onda kada biljka cveta "pre vremena" po nekim starim kalendarima iz kredenca naših baka tada je biljka pod stresom.

Posmatrajte ponašanje jednog maslačka i sve ćete saznati o biljnom svetu. Kada ga pokosite do same zemlje on ipak cveta i na najnižoj tački jer mora da ostavi potomstvo, prirodno je to jel?

Lukovi zimski su masovno procvetali i sada baštovani primenjuju različite tehnike kako bi izvukli urod. Kada biljka cveta ona odlazi u nekom materinskom pravcu i sva snaga nije usmerena u glavicu već u cvet. Glavica takve biljke je mala i vremenom otvrdne, luk je neupotrebljiv. Uz redovne kiše skidanje i lomljenje cvetnih drški se nije pokazalo kao efikasno rešenje.

A sta možemo da naučimo o sebi upravo od luka?

Uporni smo u negovanju vlastitih šablona. Uporno sadimo zimski luk i on uporno svake godine procveta. I svake godine ista pitanja "šta da radim s lukom koji je procvetao?"

Problem je što mi i dalje nismo spremni za promene. Kazu da ce opstati oni koji imaju duševne amortizere u ovoj fazi klimatske tranzicije. A usred smo iste. I čudim se kako nismo do sada naučili da zimska sadnja luka uglavnom nije efikasna jer godinama unazad imamo većinsko cvetanje lukova. Nismo jer igramo ustaljenim ritmom, tako nam je lakše.

Vreme je za nove sisteme jer amortizere imamo:

1. Zimski luk koji je cvetao odmah preorjentisati za svakodnevnu upotrebu.
2. U projektima imate crni luk (s) koji ostaje da se glaviči i to će biti zimska hrana.

3. Faliće nam zimskog luka (?) pa tako idemo u obilnu setvu praziluka za majski rasadnik.
4. Faliće nam luka (?) i tako već u septembru idemo sa sadnjom luka za svakodnevnu upotrebu.
5. Projekti bašte su poznati po velikoj količini luka i neće vam puno faliti ali predlozi pod 3. i 4. se odnose na sve koji ovo čitaju.
6. Ne postoji problem koji ja ne mogu da resim tokom sezone kako bih nadoknadila hranu i premostila klimu.

Odavno ne zavisim od luka iz gajbica koji uzgajam tokom sezone jer u bašti tokom cele godine sadim lukove. Na jesen ubacujem i do deset kilograma jer mladi luk berem i pod snegom.

Luk koji cveta jer je tako odlučio je pokazatelj važnosti da u trenutku promenimo svoje tradicionalne sisteme jer kalendar naših baka ne važi više. Klimu su upropastile naše loše navike.

ŠIRA UPOTREBA MLADOG CRNOG LUKA

U programu Trag Biljke sadnja lukova za mladu i staru berbu je odvojena pre svega zbog lukove muve. To je primarni razlog dok je sekundarni razlog zoniranje bašte jer nas lukovi za staru berbu vode u jesenju zonu. Kada ih izvadimo sredinom jula gredica se nadogradi i iza te berbe ide setva ili sadnja jesenjih kultura. Često su to tikvice, boranije, grašak, mrkva ili sadnice iz majskog rasadnika.

Već u RPZ je sadnja lukova odvojena pa imamo crni luk kao pretkulturu i za mladu berbu i crni luk za staru berbu. Mladi luk se sadi gusto i pretkultura je glavnim kulturama: paradajzu, paprikama, patlidzanu... jer pripada drugoj kategoriji plodoreda, a nakon druge često sadimo prvi ili treću kategoriju. Luk za mladu berbu počinjemo da beremo u aprilu ali često ne možemo sve da potrošimo pa nam kod ubacivanja glavnih kultura puno lukova ostaje na gredici. U ovom periodu, sredini maja, ubacujemo glavne kulture i vadimo dosta mladog luka pa ću podeliti s vama za šta ih sve koristim jer vam može biti inspiracija ukoliko i sami imate svaki dan pune korpe mladog luka.

Kozmetika

Antioksidansi u sastavu crnog luka blagotvorno deluju na zdravlje kože, lica i tela. Ova namirnica ima antimikrobna, antibakterijska i antiupalna svojstva i odličan je saveznik u borbi protiv akni.

Maska za lice od crnog luka i ovsenog brašna

Jedan mladi luk srednje veličine

Pola šolje ovsenog brašna

5 g meda

Od ovsenog brašna skuvati kašu i nakon hlađenja dodati sve sastojke. Maska se drži 15 min. Maska se koristi kod osetljive i iritirane kože.

Preparati

Mladi crni luk sadrži aktivna jedinjenja kao što su kvercetin, sumporna jedinjenja tiosulfinate i sulfide, fitoncide i alicin (u manjoj dozi nego beli luk) i može se koristiti za pripremu preparata protiv tripsa, grinje, buhača i lisne vaši.

300 g mladog luka iseckati u 2 l vode i staviti da odstoji 5 h uz povremeno mešanje i gnječenje. Procediti i nerazblaženim preparatom prskati biljke. Za ovaj preparat se ne mora upotrebiti celi luk već samo zeleni deo koji često odbacujemo kod čišćenja. Ovaj zeleni deo se može i zalediti pa koristiti po potrebi.

Kiseli luk

Kiseli mladi luk je poseban specijalitet. Za njegovu pripremu ne treba puno vremena. Može se kiseliti celi mladi luk, uključujući i zeleni deo ali ja uglavnom zeleni deo zamrzem za kuvanje, kozmetiku i preparate i izrežem beli deo mladog luka u visini tegle.

Pripremite prvo tečnost za zalivanje luka.

1,3 l jabukovog sirćeta

3 l vode

200 g šećera

100 g soli

Prokuvati i ohladiti.

Luk poređati u tegle, staviti po želji neku začinsku biljku. Ja najčešće stavljam kopar, pa sve to zaliti tečnošću koju smo prethodno pripremili. Ostaviti par sati da luk upije tečnost jer će se smanjiti nivo u tegli, doliti još malu količinu i sve to pasterizovati.

Izenadiće vas ukus, a ova zimnica se jednostavno priprema.

Zamrznuti luk

Luk se može iseckati i zalediti za različita variva. Imate jednostavno rešenje za pripremu obroka.

TBĐ

Crni luk je resurs za P, posebno perca mladog luka i od njih se može napraviti odlično TBĐ za sve biljke u bašti. Ovo se s pravom može zvati univerzalnim prirodnim đubrivom. Za izradu TBĐ se koristi otpad koji ostaje kod čišćenja luka. Otpad od čišćenja luka (do 1 kg) staviti u kantu sa 10 l vode i ostaviti da fermentiše 10 dana nakon čega se koristi razblaženo 1:10 sa vodom za zalivanje biljaka.

Dodatak kod sadnje

Poznato je da je P neophodan svim biljkama ali postoji posebna grupa kultura koje je možemo dohraniti kod same setve percima crnog luka i to su mahunarke. Pre same setve u gnezda možete ubaciti šaku seckanih perca mladog luka i očekujte veće prinose.

Malč

Perca crnog mladog luka možete da stavljate kao malč oko kupusarice jer odbija buvače i leptire, posebno Malog kupusara.

MANJI BROJ PUŽEVA U TREĆOJ SEZONI PERMA MODELA

Ova sezona je vrlo zanimljiva po jednoj pojavi – puževa je mnogo manje u prvom delu sezone. Znam da će se sada svi oni koji se s njima bore sve vreme zapitati nad ovim, ali procentualno se samo 10% baštovana žalilo na puževe za razliku od prošle sezone kada smo u startu imali velike gubitke. Čak i oni baštovani koji su među najvećim borbama s puževima u svojim višegodišnjim baštovanskim podvizima su se malo „zabrinuli“ jer nemaju invaziju u ovo doba sezone.

Sezone se svakako razlikuju i ova je bila nešto hladnija pa je zbunila puževe, ali ovde nije reč samo o tome. Ako se godinama borite s njima vi im i smanjujete broj, a u trećoj sezoni permamodeli nisu najbolje stanište za njih. Iako se u prvim sezonama lako kriju ispod sena onda kada perma modeli postaju aktivni komposter i **u njima su aktivni mikrobiološki procesi.**

Ti procesi su ugodni za uspostavljanje predatorskog lanca. Dosledna primena bioloških metoda uvek donosi nagradu. Perma modeli su vam neka vrsta filtera na strpljive i nestrpljive ljude. Suštinski ovo se odnosi na veru u prirodu. Čovek je prirodu oterao iz svoje bašte i najezde su normalna pojava u tom slučaju. Skače se na svaku bubu, svaku promenu bez analize njene pojavnosti. Znam da svi žurimo i da je vremena malo, ali ako želimo prirodu da vratimo u svoje bašte moramo prvo sebe da opriridimo jer naši preci su znali da uspore. Moguće je da to što stalno žurimo nema često veze s realnošću. Jednostavno nam je ubrzanje u krvotoku.

Da li ste znali da nekoliko mikroorganizama može prirodno da smanji populaciju puževa golača i drugih puževa u bašti ali je važno da uzgajate u skladu s biološkim metodama? Njima se ne sme pristupiti polovično. Ili jesi ili nisi u ovome. Za polovičan pristup ovo je samo gubljenje tvog vremena.

Najpoznatiji i najefikasniji su:

1. Nematode protiv puževa, *Phasmarhabditis hermaphrodita*. To su organizmi koji ulaze u telo puža, oslobađaju bakterije i uzrokuju uginuće puža za nekoliko dana. Najbolje deluju u kompostiranom zemljištu, odnosno u perma modelima u drugoj ali pre svega u trećoj sezoni.

2. Bakterije i to pre svega *Bacillus pseudomonas*.

3. Entomopatogene gljivice kao što su:

Beauveria bassiana

Metarhizium anisopliae

4. Mikroorganizmi koji indirektno pomažu jer povećavaju broj prirodnih predatora:

Trichoderma,

Bacillus subtilis,

mikorizne gljive, ne ubijaju direktno puževe, ali jačaju biljke i ekosistem.

A biološki aktivna gredica u baštu dovlači prirodne neprijatelje puževa kao što su ježevi, žabe, trčci, ptice i gušteri.

Kao što ste mogli da vidite na osnovu berbi i moje su biljke izbušene, i ja imam puževe u bašti, ali gubitak biljaka se svodi na 2 %. Sada su se svi odnosi posložili, predatorski lanac je počeo da **radi ne za mene, već za prirodu**.

PODSETNIK NA ROKOVE

Kontinent – ove nedelje počinje postavka majskog rasadnika pa pogledajte epizodu koja je snimljena na tu temu, tekst u Nedeljniku i kalendare. Majski rasadnik je neophodan za postavku zimske bašte i nemojte da ostanete bez pre svega kupusarica.

Primorje – još uvek se završava setva na primorju. Vi koji ste u početnim rokovima obavili setvu pogledajte predavanje Paradajz nega kao prevencija, posebno deo o orezivanju.

Planine – uskoro izlaze kalendari za jun pa se i vi spremite za majski rasadnik. Kod vas traje setva.

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Kao što znate iz obaveštenja u prošlim Nedeljnicima, **nove verzije Projekata bašte više nisu dostupne za kupovinu, a ni individualni mentorski rad se neće održavati ove sezone**. I ta opcija članstva na našoj edukativnoj platformi je trenutno zatvorena.

Postoji i drugi vid članstva, a to je kolektivni mentorski rad, ulazak u našu Učionicu, odnosno našu celu Zajednicu.

Pa ako mislite da bi vam pomoglo da imate mene kao svog mentora kome možete da postavljate pitanja u Učionici, ali i da učite iz pitanja drugih baštovana, kao i da učite iz edukativnog sadržaja koji se nalazi u Čitaonici...

Još uvek se možete prijaviti za maj.

Prijava se vrši preko naše web-stranice popunjavanjem jednostavne ankete. Nakon popunjene ankete kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem aplikacije Viber sa dodatnim informacijama.

Za anketu kliknite ovde: <https://tragbiljke.com/trag-biljke-ucionica/>

Sledeći Nedeljnik očekujte u naredni ponedeljak.

Do tada, ostanite nam dobro!

Biljana,

Trag Biljke Tim

Trag Biljke

Banja Luka

Odjava sa Nedeljnika:

Ukoliko više ne želite da primate naš
Nedeljnik, možete se odjaviti klikom na:

[Odjavi me!](#)

Bosnia and Herzegovina

